

Rooma Waxay Adkaynaysaa Aragtida - Tirada Afar iyo Toban

Muuqaalada Masiixa iyo Samaysanka Sawirka Bahalka: Isbarbar-dhig Nebiyeed ee Maalmaha Ugu Dambeeya

Jeff Pippenger
2024-09-02

Xariiqda waxsii sheegista ee tilmaamaysa goorta Maraykanku sameeyo suurad u ah oo ka dhigan bahalka waxay dhacdaa marka geeska Protestantism-ku uu samaynayo suuradda Masiixa. Samayntaas si gaar ah ayaa loogu aqoonsaday Daniel cutubka tobnaad, markii Daniel uu arkayo aragga sababta leh ee muraayadda u eg “marah.” Daniel wuxuu matalaa kuwa Masiixa fiiriya, oo sidaas yeelaya ay ka tarjumaan dabeecadda Masiixa. Boqolka iyo afar iyo afartanka kun, oo uu Daniel ku matalo cutubka tobnaad, waxay gudaha ku samaystaan suuradda Masiixa, oo keliya markay fiiriyaan dabeecaddiisa. Fiirintaas ayay ku beddelmaan.

Sawirka bahalku waxa uu ka tarjumayaa bahalka, samaysanka sawirka bahalkuna waa imtixaanka weyn ee loo mariyo dadka Ilaah, kaas oo aayahooda weligiis ah lagu go’amin doono. Markay kaniisadaha Protestanka ahi la wareegaan xukunka dawladda Maraykanka, waxay markaas samayn doonaan sawir ka mid ah nidaamka kaniisad iyo dawlad ee tilmaamaya qaab-dhismeedkii xakamaynta ee awoodda baadarigu adeegsan jirtay ka hor intii aan taageeradii siyaasadeed laga qaadin. Isla muddadaasna sawirka Masiixa ayaa lagu soo saari doonaa dadkiisa maalmaha ugu dambeeya. Hase ahaatee, waxaa jiray kuwii Daaniyeel la joogay oo aan aragtida arkin, waayo aragtidiis way ka carareen. Waxay ku guuldarraysteen imtixaankii samaysanka sawirka bahalka, iyagoo diiday inay oggolaadaan in sawirka Masiixa gudahooda lagu sameeyo inta lagu jiro wakhtiga imtixaanka.

Mabda’ a ruuxiga ah ee milicsigu waxa uu ku dhammaadaa marka la fiiriyo muraayad matalaysa Masiixa, oo maaddaama aragtida “marah” ay tahay aragti sababaysa, sawirka Masiixa ee muraayadda ku jiraa waxa uu soo saaraa sawirka Masiixa ee bini’ aadannimada. Muraayad muuqata oo dhab ahi waxay ka tarjumaysaa sawirka ninka eegaya muraayadda, laakiin adeegsiga ruuxiga ah ee mabda’ani waxa la xidhiidha doorsoomayaal la xidhiidha muraayadda. Kuwa si fudud u ah “maqla ereyga, ee aan ahayn kuwa ku dhaqma,” “naftiisuu eegaa, dabadeedna wuu iska tagaa, oo markiiba waxa uu illoobaa nooca nin ee uu ahaa.” Waxay eegaan muraayadda, oo waxa keliya ee ay arkaan waa bini’ aadannimo.

Qaybta kale oo ah kuwa “aan ahayn dhegeyste illooba, laakiin ah falahe shaqada” waxay arkaan sharciga Ilaah, waxayna Masiixa ku arkaan muraayadda. Shaqadu waa in la fahmo in mabda’ a milicsigu leeyahay xaqiiqo “dabiici” ah iyo xaqiiqo ruuxi ah. Daanyeel wuxuu tusaale u yahay kuwii qabtay “shaqada,” waayo cutubyada sagaalad iyo tobnaad iyo tobnaad wuxuu ku muujinayaa shaqada dhalisa mabda’ a ruuxiga ah ee milicsiga.

Waagaas aniga Daanyeel waan murugaysnaa saddex toddobaad oo buuxa. Kibis macaan ma aanan cunin, hilib iyo khamrina afkayga ma soo gelin, oo ismana aanan subkin innaba, ilaa ay saddex toddobaad oo dhan ka dhammaadeen. Daanyeel 10:1, 2.

Jibriil wuxuu Daanyeel siiyey fasiraad qayb ahaan ah oo ku saabsan riyadii cutubka siddeedaad, laakiin Daanyeel gebi ahaanteed ma uu wada fahmin.

Aniga Daanyeel waan miyir beelay, oo maalmo cayiman bukay; dabadeedna waan kacay, oo waxaan qabtay hawshii boqorka; oo waxaan la yaabay riyada, laakiinse ninna ma ay garan. Daanyeel 8:27.

Walaasha White waxay nagu wargelinaysaa in Daanyeel uu doonayay inuu fahmo fasiraadda farriintii ku jirtey Daanyeel cutubka siddeedaad, taas oo Jibriil ugu keenay Daanyeel cutubka sagaalaad.

“Si daacadnimo cusub oo qoto dheer leh ayuu Miller sii waday baaritaanka waxsii sheegyada, habeenno dhan iyo weliba maalmo ayaa loo huray daraasadda wixii haddaba u muuqday kuwo leh muhiimad aad u weyn oo yaab leh iyo dan gebi ahaanba liqaysa. Cutubka siddeedaad ee Daanyeel kama uu heli karin wax tilmaam ah oo ku saabsan barta laga bilaabay 2300-ka maalmood; malaa’igtii Jibriil, in kastoo lagu amray inay Daanyeel fahamsiiso muujinta, haddana waxay siisay oo keliya sharaxaad qayb ahaan ah. Markii silcintii naxdinta lahayd ee kaniisadda ku dhici lahayd loo muujiyey aragtidiisii nebiga, xooggiisii jidheed wuu tabar beelay. Mar dambe uma adkaysan karin, malaa’igtiina muddo ayay ka tagtay. Daanyeel “wuu suuxay, oo maalmo qaar buu bukay.” “Aniguna waan ka yaabay aragtida,” ayuu leeyahay, “laakiinse ninna ma ay garanayn.”

“Hase yeeshee Ilaah wuxuu ku amray rasuulkiisa: ‘Ninkan fahamsii riyada.’ Waajibkaas waa in la oofiyo. Isagoo amarkaas addeecaya, malaa’igtii, wax yar dabadeed, waxay ku soo noqotay Daanyeel, iyadoo leh: ‘Haatan waxaan u imid inaan ku siiyo xeel iyo garasho;’ ‘sidaas daraaddeed hadalka faham, oo riyada fiirso.’ Daanyeel 8:27, 16; 9:22, 23, 25–27. Waxaa jiray hal qodob oo muhiim ah oo ku jiray riyadii cutubka 8 oo aan la fasirin, kaas oo ah kii la xiriiray wakhtiga—muddada 2300-ka maalmood; sidaas daraaddeed malaa’igtii, markay dib u billowday sharraxaaddeedii, waxay inta badan xoogga saartay mawduuca wakhtiga.” Murankii Weynaa, 325.

Cutubka tobnaad waxaa naloo sheegay in Daanyeel uu faham ka haystay “riyada” iyo “arrinta,” hase yeeshee Daanyeel wuxuu doonayay iftiin dheeraad ah; sidaas daraaddeed qalbigiisii ayuu u jeediyey inuu helo fahamkaas, wuxuuna soomay kow iyo labaatan maalmood. Markuu sidaas sameynayo, wuxuu matalaa kuwa maalmaha ugu dambeeya jooga ee fahamsan mabda’a ruuxiga ah ee milicsiga, kaas oo lagu tusaaleeyey mabda’a dabiiciga ah ee milicsiga. Fahamkaas waxaa lagu muujiyey shuqulladooda, shuqulladoodana waxaa Daanyeel ugu matalaa raadinta faham sax ah oo ku saabsan erayga nebiyadeed ee Ilaah. Isbarbardhigga muuqda ee kuwa riyada ka cararay ayaa ah in aanay iyagu raadinayn faham sax ah oo ku saabsan erayga nebiyadeed ee Ilaah.

Runta erayga nebinnimada ee Ilaah oo Daanyeel lagu matalay inuu u gaajaysan yahay inuu fahmo waa iftiinka maalmaha ugu dambeeya, waayo Daanyeel wuxuu astaan u yahay boqol iyo afartan

iyo afarta kun. Sidaas darteed Daanyeel wuxuu metelayaa dabaqad dooneysa inay fahanto iftiinka erayga nebinnimada ee Ilaah, kaas oo lagu matalay imtixaanka ugu dambeeya ka hor inta aan albaabka tijaabadu xidhmin. Marka la eego arrintan, waa Muujintii Ciise Masiix oo la furay wax yar ka hor inta aan albaabka tijaabadu xidhmin, hase yeeshee sidoo kale waa imtixaanka lagu matalay samaysanka sawirka bahalka.

Samaysanka suuradda bahalka wuxuu si toos ah u tilmaamayaa habka loo sameeyo suuradda bahalka. Xaqiiqadaas si sax ah looma go'aamin karo iyada oo aan marka hore la aqoonsan mawduuca aasaasiga ah ee imtixaanka, kaas oo ah bahalka. Waa bahalka kan dejinaya oo tilmaamaya sida suuradda loo sameeyo.

“Laakiin waa maxay ‘sanamka bahalka’? sideese loo samaynayaa? Sanamka waxaa sameeya bahalkii labada gees lahaa, waana sanam bahalka loo yeelay. Waxaa kaloo loogu yeedhaa sanamka bahalka. Haddaba si aynu u ogaanno sida sanamku u eg yahay iyo sida loo samaynayo, waa inaynu daraasaynaa sifooyinka bahalka laftiisa—baabasiimada.

“Markii kaniisaddii hore ay ku kharribantay ka leexashada fudaydkii injiilka iyo aqbalidda cibaadooyin iyo caadooyin jaahilnimo, waxay lumisay Ruuxa iyo xoogga Ilaah; si ayse u maamusho damiirrada dadka, waxay raadisay taageerada awoodda madaniga ah. Natiijaduna waxay noqotay baabtiisnimada papacy-ga, kaniisad xukuntay awoodda dawladda oo u adeegsatay sii wadidda ujeeddooyinkeeda gaarka ah, gaar ahaan ciqaabidda ‘faasiqnimo-diineed.’ Si Maraykanku u sameeyo ekaanta bahalka, awoodda diineed waa inay sidaas u maamusho xukuumadda madaniga ah in amar-dawladeedkuna sidoo kale kaniisaddu u adeegsato fulinta ujeeddooyinkeeda gaarka ah.” *The Great Controversy*, 443.

Si aynu u baranno “sida sawirku yahay iyo sida loo samaynayo waa inaan daraasaynaa sifooyinka bahalka laftiisa—baabasiiyadda.” Waa bahalka kan dejinaya aragtida ah tijaabada maalmaha ugu dambeeya ee la keeno wax yar ka hor intaan fursadda nimcadu xidhmin. Daanyeelna wuu gartay aragtida iyo arrinta.

Sannaddii saddexaad oo Kuuros oo ahaa boqorkii Faaris, wax baa loo muujiyey Daanyeel, kaas oo magiciisa la odhan jiray Belteshaasar; oo waxaasu run bay ahaayeen, laakiinse wakhtigii loo cayimay wuu dheeraa; isna wuu gartay waxaas, oo waxygana wuu fahmay. Daanyeel 10:1.

Aragtidu waa aragtida “mareh” ee laba kun iyo saddex boqol oo sannadood. “Waxa” waa erayga Cibraaniga ah ee “dabar,” oo macnihiisu yahay “eray.” Isla eraygaas (“dabar”) oo aayadda kowaad loogu turjumay “wax” ayaa cutubka sagaalaad aayaddiisa saddex iyo labaatanaad loogu turjumay “arrin.”

Haa, intii aan hadalka ku jiray anigoo tukanaya, ninkii Jibriil la odhan jiray, kii aan horaantii ku arkay riyada, isagoo si dhakhso leh loo soo duuliyey, ayaa i taabtay qiyaastii wakhtiga qurbaanka fiidka. Oo wuu i ogeysiiyey, wuuna ila hadlay, oo yidhi, Daanyeelow, hadda ayaan u soo baxay inaan ku siiyo xigmad iyo garasho. Bilowgii baryootankaagii ayaa amarku soo baxay, aniguna waxaan u imid inaan taas ku tuso; waayo, aad baa loo jecel yahay: sidaas daraaddeed arrinka garo, oo riyada ka fiirso. Daanyeel 9:21–23.

Jibriil wuxuu u yimid Daanyeel isagoo ka jawaabaya baryadii Daanyeel, taas oo la xidhiidhtay iftiimintii Daanyeel helay markii uu gartay inuu ku jiray maxaabiisnimo uu matalayay kala-firdhinta ku xusan Laawiyiintii labaaatan iyo lix.

Sannaddii kowaad ee boqornimadiisa aniga Daanyeel waxaan buugaagta ka gartay tirada sannadaha Eraygii Rabbigu uga yimid Yeremyaah nebiga, taasoo ahayd inuu toddobaatan sannadood ku dhammaystiri doono baabba'a Yerusaaalem. Daanyeel 9:2.

Maxaabiistii uu Yeremyaah tilmaamay ayaa Daanyeel u horseeday maxaabiistii “toddobada wakhti” ee Muuse qoray, taas oo ahayd labadaba “dhaar” iyo “habaarka.”

Hubaal, reer binu Israa'iil oo dhammu sharcigaaga way ku xadgudbeen, xataa way ka leexdeen si aanay codkaaga u maqlin; sidaas daraaddeed habaarkii ayaa nagu soo daatay, iyo dhaartii ku qoran sharciga Muuse oo ah addoonkii Ilaah, maxaa yeelay waannu ku dembaabnay isaga. Oo isagu wuxuu adkeeyey erayadiisii uu nooga hadlay innaga iyo xaakinnadeennii ina xukumi jiray, isagoo nagu soo dejiyey belaaayo weyn; waayo, samada hoosteeda oo dhan laguma samayn wax la mid ah wixii Yerusaaalem lagu sameeyey. Sidii ku qoran sharciga Muuse, belaaayan oo dhammu way nagu soo degtay; weliba baryadayadii kama aannaan hor keenin Rabbiga Ilaaheenna, inaynu ka soo noqonno xumaatooyinkeenna oo aynu runtaada u garanno. Daanyeel 9:11–13.

Markii lagu salaynayo labada markhaati ee Yeremyaah iyo Muuse, Daanyeel wuxuu gartay in baabba'a lagu keenay Yerusaaalem uu ahaa “habaarka” “Muuse” ee lagu “shubay” Israa'iiltii hore. Sister White waxay markhaatiga Yeremyaah ku tilmaantaa “marag-furashooyinka kaniisadda,” arrintan dhexdeedana waxay ku aqoonsanaysaa Yeremyaah inuu yahay Ruuxa Waxsii-sheegidda ee maalmaha ugu dambeeya, waayo “marag-furashooyinka kaniisadda” ee maalmaha ugu dambeeya waa isla waxaas. Yeremyaah wuxuu matalaa Ruuxa Waxsii-sheegidda, Muusena wuxuu matalaa Kitaabka Quduuska ah.

Daanyeel wuxuu metelaa kuwa maalmaha ugu dambeeya jooga ee ka garanaya labadaas markhaati in la kala firdhiyey, oo ka garanaya Kitaabka Quduuska ah iyo Ruuxa Waxsii-sheegidda in la toosiyey, sidii Daanyeel loogu baraarujiyey xaqiiqada ah in isaga (iyaga) maxaabiisnimo ku jiray, iyo in maxaabiisnimadaas lagu metelay ereyga nebiyadeed ee Ilaah.

Waayo-aragnimada dadka Ilaah ee maalmaha ugu dambeeya waa waayo-aragnimada tobanka bikradood.

“Masaalka tobanka bikradood ee Matayos 25 wuxuu kaloo muujinayaa waayo-aragnimada dadka Adventistka ah.” *The Great Controversy*, 393.

Waqtiga dib-u-dhaca ee masalka tobanka bikradood waxay u taagan tahay isla baraaruggii Daanyeel ee cutubka sagaalaad. Iyadoo lagu salaynayo labada markhaati ee quduus laga dhigay, Daanyeel wuxuu gartay in noloshiisii oo dhammu ay ahayd rumoobidda wax sii sheegid gaar ah oo ku jirta Erayga Ilaah. Wax sii sheegiddaas waxay Daanyeel ku hagaysay dawadii loo baahnaa, haddii Daanyeel loo diyaarin lahaa waxa ku dhici lahaa cutubka xiga isla markiiba. Sidaas oo kale, markii reer Miller ay rumoobiyeen masalka tobanka bikradood, iyaguna waa inay ku baraarugaan

xaqiiqada ah in niyad-jabkii kowaad iyo dib-u-dhacii ay ku hoggaamiyeen inay hurdo ku dhacaan. Nebiyada oo dhammu waxay matalaan maalmaha ugu dambeeya.

Soo jeedka Daanyeel iyo Milleriyiintu waa laba markhaati oo ka marag kacaya baraarugga boqol iyo afar iyo afartan kun maalmaha ugu dambeeya.

“Ciise iyo ciidankii jannada oo dhammu waxay si naxariis iyo jacayl leh u eegeen kuwii rajo macaan ku sugayay inay arkaan Kii nafahoodu jeclaayeen. Malaa’igtu waxay ku dul heehaabayeen hareerahooda, si ay u xoojiyaan saacadda tijaabadooda. Kuwii dayacay inay aqbalaan farriintii jannada waxaa looga tegey gudcur, oo cadhadii Ilaahna way ka ololaatay iyaga, maxaa yeelay ma ay doonaynin inay aqbalaan iftiinkii uu samada uga soo diray. Kuwii aaminka ahaa ee niyad-jabay, oo aan garan karin sababta Rabbigood u iman waayay, laguma tegin gudcur. Mar kale waxaa loo hoggaamiyey Bayballadooda si ay u baadhaan waqtiyadii waxsii sheegidda. Gacantii Rabbiga ayaa laga qaaday tirooyinka, qaladkiina waa la sharraxay. Waxay arkeen in waqtiyadii waxsii sheegiddo ay gaadhayeen 1844, iyo in isla caddayntii ay soo bandhigeen si ay u muujiyaan in waqtiyadii waxsii sheegiddo ku dhammaanayeen 1843, ay caddaynaysay inay ku dhammaanayaan 1844. Iftiin ka yimid Erayga Ilaah ayaa ku ifay xaaladdooda, waxayna ogaadeen wakhti dib-u-dhac ah—‘In kastoo ay [riyadu] dib u dhacdo, haddana sug.’ Jacaylkoodii ay u qabeen imaatinka degdegga ah ee Masiixa aawadiis, waxay iska indhatireen dib-u-dhaca riyada, taas oo loo qoondeeyey in lagu muujiyo kuwa runta ah ee sugaya. Mar kale waxay haysteen hal dhibic oo waqti ah. Habase yeeshee waxaan arkay in qaar badan oo iyaga ka mid ah aanay ka sara kici karin niyad-jabkoodii aadka u darnaa si ay u yeeshaan qiyaastaas qiiro iyo tamar ah oo calaamad u ahayd rumaysadkoodii sannadkii 1843.” Early Writings, 236.

Si loo oofiyo masaalka, Milleriyiintii “waxay iska indhatireen dib-u-dhaca aragtida,” hase ahaatee mar kale ayaa “lagu hoggaamiyey Kitaabkoodii Quduuska ahaa si ay u baadhaan xilliyada nebiyadeed. Gacanta Rabbiga waa laga qaaday tirooyinka, qaladkiina waa la sharraxay.” Daanyeel waxaa loo hoggaamiyey Kitaabka Quduuska ah, oo “gacanta Rabbiga” waa laga qaaday “xilliyada nebiyadeed,” oo markii Daanyeel, isagoo ah mid sameeya ee aan ahayn dhegeyste keliya, rumaysad firfircoon ku caddeeyey inuu fahmay farriintii Yeremyaah iyo Muuse isagoo oofinaya tilmaamihii lagu bixiyey Laawiyiintii labatan iyo lix, iyo weliba daawadii iyo xallintii xaaladdii kala firdhisanaayd ee dadka Ilaah, markaasaa “sharraxaaddii” la siiyey Daanyeel.

Marka boqolka iyo afartan iyo afarta kun ay buuxiyaan wakhtiga dib-u-dhaca ee masaalka, gudashadiisa ugu dambaysa oo ugu dhammaystiran maalmaha ugu dambeeya, waxay sidaas samayn doonaan xilli ay “samaysanka sawirka bahalka” u yahay imtixaankooda weyn.

Waxaan sii wadi doonaa fikradahan maqaalka xiga.

“Marka midhuhu bislaado, isla markiiba wuxuu gelinayaa manjaftii, maxaa yeelay goosashadii waa timid.’ Masiixu wuxuu isagoo hamuun weyn qaba sugayaa in naftiisa lagu muujiyo kaniisaddiisa. Marka dabecadda Masiixa si kaamil ah loogu soo celiyo dadkiisa, markaas ayuu iman doonaa si uu ugu sheegto inay isaga yihiin.” Christ’s Object Lessons 69.

“Waa gudcurka faham-xumada Ilaah ku saabsan oo dunida qarabaya. Dadku waxay luminayaan aqoontii ay u lahaayeen dabeecaddiisa. Waa la khaldamay oo si qaldan ayaa loo fasiray. Wakhtigan waxaa la doonayaa in la naadiyo farriin xagga Ilaah ka timid, farriin saamaynteedu iftiiminayso, xooggeeduna badbaadinayo. Dabeecaddiisa waa in la ogeysiiyaa. Gudcurka dunida dhexdeeda waa in lagu shubaa iftiinka ammaantiisa, oo ah iftiinka wanaaggiisa, naxariistiisa, iyo runta.”

“Tanu waa hawsha nebiga Ishacyaah ku tilmaamay erayadan: ‘Yeruusaalemay ta war wanaagsan sidata, codkaaga xoog ku kor u qaad; kor u qaad, hana cabsan; magaalooyinka Yahuudah ku dheh, Bal eega Ilaahiinna! Bal eega, Sayidka Rabbiga ahu wuxuu ku iman doonaa gacan xoog leh, oo cududdiisuna isagaa u talin doonta; bal eega, abaalgudkiisii wuu la jiraa, oo shuqulkiisiina hortiisa ayuu yaal.’ Ishacyaah 40:9, 10.”

“Kuwa sugaya imaatinka Arooska waa inay dadka ku yidhaahdaan, ‘Bal eega Ilaahiinna.’ Ilayska naxariista leh ee ugu dambeeya, farriinta ugu dambaysa ee naxariista ah ee dunida la siinayo, waa muujinta dabeecaddiisa jacaylka ah. Carruurta Ilaah waa inay muujiyaan ammaantiisa. Noloshooda iyo dabeecaddooda ayay ku muujinayaan waxa nimcada Ilaah u qabatay iyaga.” Christ’s Object Lessons, 415.